

До

др. Председател на
Комисия по защита на природата при БАН

Ту 1

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Н. Виходцевски, ст. биолог и секретар
на КЗП при БАН.

Другарю Председател,

Като участник в Комисията, назначена с заповед № 114 от 14. I. 64 г. Комитета по горите и горската промишленост, за проверка по отчитането на ловците с краката на отстреляни хищни птици, дължа да Ви доложи следното:

Резултатите от проведената ревизия изчерпателно са отразени в настоящия протокол, където се правят и редица препоръки и предложения, целесъобразни на допусканията до сега слабости, упущения и противозаконни действия от страна на ловците.

За съжаление ревизията се проведе на края на срока за получаване на ловни билети. Съгласно свидетелството на старши горски надзирател д-р Зин, който е редовен член на комисията при Софийския ловен съвет при контролата по отчитането на ловците с краката на отстреляните птици, броят на защитените видове в началото на издаването са значително по-големи.

Трябва да отбележа, че КЗП при БАН още през 1958 година с писмо от 13 октомври прави препоръка на Министерството на горите и земеделието - отдел Горско стопанство, да се прекрати тази система по отчитане на ловците с краката на отстреляни "вредни" пернати хищници и да не се правят птичи гнезда. От тогава насам всяка година този въпрос се обсъжда, но все още няма окончателно решение.

Въпросът за "полезността" и "вредността" на пернатите хищници не е само наш. Той се подлага на дискусии в много страни и навсякъде се прави заключение, че вече те не са вредни, а полезни и трябва да се пазят, регулирано с частична регулация на числеността им в специализирани ловни стопанства, риболовчески и др. стопанства. В резултат на проведената, обаче, миналата година дискусия по въпроса в съветско списание "Охота и риболовство", през кн. т. г. в РСФСР излезе заповед на началника на Главно управление на ловното стопанство и резерватите за уреждане на числеността на хищните птици.

С тази заповед върху цялата територия на РСФСР се забранява отнемането на грабливите дневни и нощни птици и разрушаването на техните гнезда. Това се прекратява и изплащането на възнагражденията за унищожените хищни птици. Регулирането на техния брой се дописва само в специализирани стопанства и то се възлага само на органите по държавния ловен надзор с помощта на специалисти - орнитолози.

Твърде уместна е и точка "ж" на протокола. В издадените през 1964 г. на помощни материали за изпити на ловци и риболовци - въпросник и списък от "ловно-рибарски буквар"/издание на Български Ловно-рибарски списък напълно липсват каквито и да било данни за защита на родната природа. Указ за защита на родната природа, Правилник за неговото приложение и заповед № 1833 за защитените видове животни. Във въпросника те липсват и в текста само тук там се споменава, че един или друг вид птица не трябва да се стреля, а от друга страна някои защитени видове се посочват като вредни, например сокол-орко/който е защитен вид. За сокол чучулигар и ловджия

се споменава само, че се срещат в България, но че са защитени, нищо не се говори. За керкенеца се говори, че е изключително полезен и биенето му е забранено, а най-много крака се представят именно от него! За брадатия лешояд се споменава че е редък и че е забранен за лов, а другите/черен_белоглав, египетски/само се изброяват, ез да се подчертае, че и те са забранени за отстрел. За чапли се говори, че освен сивата, всички са под възбрана като природни паметници. За бухала се говори, че е изключително полезен за земеделското стопанство, но нито дума, че е защитен. И така нататък.

А в глава 4 се подчертава, че "първото задължение на всеки ловец е да води непримирима борба по всяко време и с всички средства с вредните космати и пернати хищници, тъй като максималното задивечаване на ловни площи зависи до голяма степен и от ПЪЛНОТО УНИЩОЖАВАНЕ НА ВРЕДНИЯ ДИВЕЧ/подчертано от мен и което не е верно!/. Препоръчва се унищожаването на гнездата с малките на пернати хищници/с което се унищожава цялото потомство/ и което също така не е абсолютно верно, тъй като е известно, че при изхранването на малки хи ните птици изстребват в голямо количество именно вредни гризачи и други животни и ползата им през това време надхвърля вредата, която напасят на народното стопанство.

От разговорите, разяснения и даже доста одтри пререкания по време на ре-визиите, ~~като~~ стана ясно, че се бият даже птици, защитени по закона за лова, ако са хищници, и че в по-голямата маса от ловците липсва напълно каквато и да е просвета за ползата на много наши хищни птици. Според тези хора, щом птицата има нокти, значи е вредна, а щом е вредна, трябва да се избива. Даже и в случаи, когато не може да се установи нейната видова принадлежност. А това вместо полза доди до твърде чувствителни вреди каккото за народното стопанство, така и за опазването на птиците - природни паметници, които и без тази "помощ" са на изчезване.

Очевидно само възприемане на препоръчаното в точка "в" на протокола би могло радикално да реши този твърде важен в стопанско и твърде тревожен в природозащитно отношение въпрос.

7 октомври 1964 година
София

Докладчик

/Н. Виходцевски/

ПРОТОКОЛ

Съгласно заповед № 114 от 14 януари 1964 г. на Комитета по горите и горската промишленост при Министерския съвет, комисия в състав:

Инж. Марин Топков, старши инженер по защита на природата при Комитета,
Николай М. Виходцевски, ст. биолог-секретар на Комисията по защита на природата при Българската Академия на науките,
Стефан Иванов Дончев, мл. научен сътрудник при Зоологическия И-т на БАН,
Александър Простов, препаратор при Зоолог. И-т с Музей при БАН и
Иван Стоилов Амзиев, старши горски надзорател, отговорник по контрола при Софийското горско стопанство,

направи проверка при отчитане на ловците с краката на отстреляните вредни грабливи птици и совайкици на 14 и 18 януари и 4, 18 и 25 февруари т.г. в Софийския Левно-рибарски съюз на пл. Славейков № 1, София, и констатира следното:

1. Заедно с краката на действително разрешените по Закона за лова за отстрел вредни грабливи птици, се представят и краката на видове птици, които се намират под закрилата на Указа за защита на родната природа, обявени за защитени със заповед № 1833 на ГУГ, публикувана в "Известия" бр. 78 от 1962 година

По време на направените проверки са били представени крака на следните защитени видове по вид и брой:

Керкенеци - 40 двойки крака,	Кос - 1 двойка,
Креслив орел - 3 двойки,	Сови - 4 двойки,
Обикновен мишелов - 9 двойки,	Египетски лешояд - 1 двойка,
Белощипа ветрушка - 2 двойки,	Орел - 1 двойка и
Вечерна ветрушка - 1 двойка,	Фазан венски - 1 двойка.
Кукувица - 2 двойки,	

Тези крака не са били приети за отчитане и се връщат на приносителя.

2. Констатирани са случаи на явна измама: представят се опърдени крака на сови и совели/за да не се познават от коя птица са/ и боядисани с черен лак крака на сойки.

3. Наред с кожите на лисици и порове имахе и една опавена кожа на видра /защитен вид!/, предназначена за предаване в ДП "Козецентрала".

4. При представяне на краката на забранените за отстрел птици ловците се оправдават с незнание за споменатата заповед или изобщо не могли да познаят каква птица са стреляли - забранена или не забранена.

Преценявайки горното, комисията прави следните препоръки:

а/ Комитетът по горите и горската промишленост - сектор "Защита на природата, да даде указания на горските стопанства за спазване Указа за защита на родната природа, Правилника за приложението му и заповед № 1833.

б/ Комитетът по горите и горската промишленост съвместно с Комисията по защита на природата при Българската академия на науките да препоръчат на Българския Левно-рибарски съюз да: спазват строго Указа за защита на родната природа, Правилника за приложението му и заповед № 1833, да помещават в списанието "Лов и риболов" материали по защита на природата и за защитените видове животни и да направи достояние на всички ловци правителствени природозащитни разпоредения и да следи за строгото им спазване.

в/ Да се излъчи комисия от представители от ИГТН, КЗП при БАН, Зоологическия институт при БАН и Българския Левно-рибарски съюз, която комисия да анализира състоянието на вредния дивеч в страната и да излезе с предложение, кои видове да се отстрелват и заинапред, кои да се забранят временно или изобщо и кои други животни да се предложат за отстрел или унищожение.

г/ Краката на забранените за отстрел птици, които се представят за отчитане, да се конфискуват, а на представителите да се съставят актове, което да се вписва и в отчетния протокол на дадено лице. При групово отчитане на дружества при наличие и такива крака да се съставят актове на председателите и секретарите на съответните дружества.

д/ При опит за измама дадено лице да се лишава от право за ловуване за една година, а при повторна констатация - за винаги.

е/ В местата, където се провежда стчитане на ловците, да има табла с монтирани крака на пулци - позволени за отстрел и такива, които са забранени. За тази цел да се използват конфискуваните материали.

в/ В изданията на Българския ловно-рибарски съюз - въпросници и помагала за изпити на нови ловци и опреснителни изпити на стари ловци да бъдат застъпени изчерпателно въпросите позашита на родната природа изобдо и специално за защитените видове животни.

Настоящия протокол се състави в пет еднообразни екземпляра.

КОМИСИЯ : 1. *[Signature]* /инж. М. Тошков/
2. *[Signature]* ... /Н. Виходцевски/
3. *[Signature]* ... /Ст. Дончев/
4. *[Signature]* ... /Ан. Простов/
5. *[Signature]* ... /Ив. Амзин/

София, 30 септември 1964 г.